

По-п'яте, самостійно приймаючи рішення про інвестування власних коштів у конкретні фінансові інструменти, індивідуальні власники капіталу добровільно приймають на себе різноманітні інвестиційні ризики. У той же час, надаючи власні кошти кредитній спілці, індивідуальні власники капіталу мінімізують ризики, оскільки органи державного регулювання й спеціалізовані самоврядні організації здійснюють контроль за діяльністю спілок, моніторинг їх фінансової звітності, а також залучають фахівців з обліку для проведення зовнішніх перевірок з метою уникнення банкрутства і поширення кризових явищ на фінансовому ринку.

На основі дослідження міжнародної практики розвитку кредитної кооперації можна запропонувати наступний комплекс заходів, спрямованих на розбудову системи кооперативного кредитування та створення потужних інструментів інвестиційного забезпечення відтворювальних процесів у реальному секторі економіки України.

По-перше, об'єктивно необхідним є формування трирівневої системи кредитної кооперації [3, с. 20]. Перший рівень має утворювати Національний кооперативний банк України, що здійснюватиме функції управління та регулювання діяльності національних кредитних спілок, а також рефінансування кооперативних банків і емісії боргових цінних паперів. Другий рівень повинен формуватися з регіональних банків, розміщених за принципом економічного районування, акціонерами яких виступатимуть кредитні спілки. До сфери їх повноважень будуть відноситись рефінансування кредитних кооперативів, регулювання процентних ставок по кредитах та перерозподіл тимчасово вільних фінансових ресурсів. Кредитні спілки утворюватимуть третій рівень. По-друге, на наш погляд, створення системи інститутів взаємного гарантування призведе до розширення можливостей кредитних спілок у сфері залучення довгострокових кредитів, а формування Фонду страхування депозитних вкладів учасників кооперативного руху забезпечить зростання довіри до кредитної кооперації та спричинить залучення додаткових коштів.

По-третє, слід розширити програму пільгового оподаткування діяльності кредитних спілок, як неприбуткових ор-

ганізацій та повністю ліквідувати оподаткування платежів по депозитним вкладам членів спілки. Також необхідно дозволити кредитним кооперативам здійснювати іпотечне кредитування учасників, емісію облігацій, забезпечених заставними на нерухомість, приймати на депозитні рахунки кошти третіх осіб, надавати членство суб'єктам малого та середнього бізнесу. По-четверте, слід надати кредитним спілкам право інвестувати та залучати додаткові фінансові ресурси, використовуючи повний спектр інструментів фінансового ринку, а також надавати вибірково державні гарантії у процесі залучення довгострокових позик. По-п'яте, із метою забезпечення ефективності нагляду за системою кредитної кооперації, передати функції моніторингу діяльності кооперативних фінансових інститутів другого й третього рівнів НАКСУ або Національному кооперативному банку.

Висновки

Ґрунтуючись на результатах проведеного дослідження, можна зробити висновок, що удосконалення системи кредитної кооперації України дозволить підвищити ефективність перерозподілу капіталу і підвищити рівень задоволення потреб приватних підприємств, їх працівників, домогосподарств у кредитних ресурсах. Актуальність і гострота проблеми активізації ролі фінансових інститутів на грошово-кредитному ринку України свідчить про об'єктивну необхідність подальшого дослідження шляхів розбудови і забезпечення ефективності функціонування національної системи кредитної кооперації України.

Література

1. Гончаренко В.В. Кредитна кооперація: Форми економічної самодопомоги сільського і міського населення у світі та в Україні. – К.: Глобус, 1998. – 325 с.
2. Овчиннікова О.Є., Клименко С.М., Скворцов П.І. Кредитна кооперація. – Донецьк, 2002. – 331 с.
3. Barham V., Boucher S. The role and impact of credit unions in financial market. – Wisconsin: WOCCU, 1994. – 25 pp.

В.Є. РАССИХІНА,
к.е.н., Херсонський національний технічний університет

Управлінська оцінка фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки України

У статті досліджено загальносвітові тенденції фінансування інноваційного розвитку економіки та сучасний характер цього процесу в Україні. Проаналізовано структуру інноваційних витрат та основні джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств. Визначено та дове-

дено взаємозв'язок між факторами інноваційного розвитку підприємств України.

В статье исследованы мировые тенденции финансирования инновационного развития экономики и совре-

менний характер цього процесу в Україні. Проаналізована структура інноваційних затрат і основні джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств. Визначено і доведено взаємозв'язок між факторами інноваційного розвитку підприємств України.

In the article the world tendencies of financing of innovative development of economy and modern character of this process in Ukraine are investigated. The structure of innovative expenses and basic sourcing innovative activity of enterprises is analyzed. Intercommunication between the factors of innovative development of enterprises of Ukraine is certain and well-proven.

Ключові слова: економічний розвиток, інноваційні витрати, фінансування інноваційної діяльності

Постановка проблеми. Однією з основних перешкод України на шляху інноваційного розвитку є дефіцит фінансових ресурсів та значна обмеженість джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств економіки України в сучасних ринкових умовах, що зумовлює актуальність дослідження фінансового середовища інноваційної діяльності підприємств в умовах трансформаційних процесів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам інноваційного розвитку підприємств присвятили наукові праці О.І. Амоша, І.Т. Балабанов, В.В. Власенко, В.М. Гриньова, П.С. Маковсеєв, В.Г. Чабан, Й. Шумпетер та ін. Дослідження використання фінансових методів стимулювання інноваційної діяльності були закладені у працях вітчизняних та іноземних вчених, таких як О.І. Амоша, Ю. Багал, Л. Безчасний, М. Крупка, Л. Тулуш та ін.

Попри наявність численних публікацій з проблем фінансування інноваційної діяльності в Україні варто відзначити, що нині існує необхідність визначення факторів, що чинять найбільший вплив на процес фінансування з метою їх ефективного використання для досягнення сталого економічного зростання економіки України.

Метою статті є визначення сучасного стану та особливостей фінансування інноваційної діяльності, тенденцій розподілу інноваційних витрат підприємств в Україні та виявлення ключових закономірностей в процесах фінансування інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Накопичений економічний досвід розвитку провідних країн світу доводить необхідність закладення в механізм економічного зростання інтенсивної його складової, що значною мірою базується на використанні результатів науково-технічного прогресу. Висока інноваційна активність підприємств та інтенсивна розробка та впровадження інновацій є каталізаторами загального економічного розвитку економіки галузі, регіону, країни. Однак переважна більшість промислових підприємств не використовують інновації як головний фактор розвитку, отже розвиток економіки відбувається екстенсивно. На підтвердження цього висновку свідчить також невідповідність

задекларованої на державному рівні спрямованості української економіки на інноваційний тип розвитку та фактична інноваційна активність української промисловості. Серед головних чинників гальмування інноваційного розвитку слід виділити брак коштів на здійснення інноваційної діяльності підприємствами. Недостатність обсягів фінансування інноваційних процесів економіки та обмеженість джерел фінансування створюють додаткові перешкоди для активізації інноваційної діяльності.

Визначальними критеріями, що використовуються для оцінки потенціалу економічного розвитку країни та її місця в світовому господарстві, слугує рівень наукоємності валового внутрішнього продукту (ВВП) як частки фінансування наукових досліджень та розробок у ВВП та загальний рівень інновативності економіки. Практичний світовий досвід та накопичені теоретичні розробки багатьох вчених доводять щільність зв'язку між рівнем розвитку економіки суспільства та обсягами фінансування науки. Як зазначено в роботах багатьох дослідників [1, с. 2; 2, с. 32], наука в суспільстві може відігравати три провідні функції залежно від обсягів її фінансування: освітню та соціокультурну при фінансуванні на рівні нижче 0,4% ВВП, пізнавальну при фінансуванні на рівні 0,4–0,9% ВВП та економічну при фінансуванні в розмірі від 0,9% ВВП та вище. Високорозвинені країни намагаються забезпечити фінансування на рівні 2,5–3% ВВП. Згідно з прийнятою на Лісабонському саміті стратегії розвитку Євросоюзу фінансування витрат на науку мають становити не менше 3% ВВП. Так, у 2007 році в США фінансування НДДКР становило 2,67%, в Японії – 3,40%, у Швеції – 3,60%, у Фінляндії – 3,47%. Ще чотири країни (Данія, Німеччина, Франція та Австрія) витратили більше 2% ВВП на дослідження та розробки в 2007 році [3].

В Законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність» встановлено рівень державного бюджетного фінансування наукової та науково-технічної діяльності в розмірі не менше 1,7% ВВП [4]. В останні роки в Україні обсяги фінансування сфери НДДКР не перевищують 1,2% номінального ВВП, а обсяги видатків на інноваційну діяльність – 1% від номінального ВВП [5, с. 43]. Обсяги виконаних наукових та науково-технічних робіт протягом 1996–2008 років в Україні в абсолютному вимірюванні зростають, проте, досліджуючи їх питому вагу в загальному обсягу ВВП (рис. 1), можна відмітити її невпинне зниження в періоді, що досліджується. Так, якщо наукоємність ВВП у 1996 році становила 1,36%, то вже в 2002 році вона скоротилася до 1,11%, а в 2008 році – лише 0,9%. Протиріччя, що склалося між постійно зростаючим обсягом виконаних науково-технічних робіт та спадною наукоємністю ВВП, об'єктивно відображають негативні тенденції в Українській науково-технічній сфері.

У зв'язку з цим цікавим є запропоновані академіком Національної академії наук України Я.С. Яцків оптимістичні та песимістичні сценарії щодо фінансування НДДКР та розвитку науково-технічної сфери в Україні. Згідно з песимі-

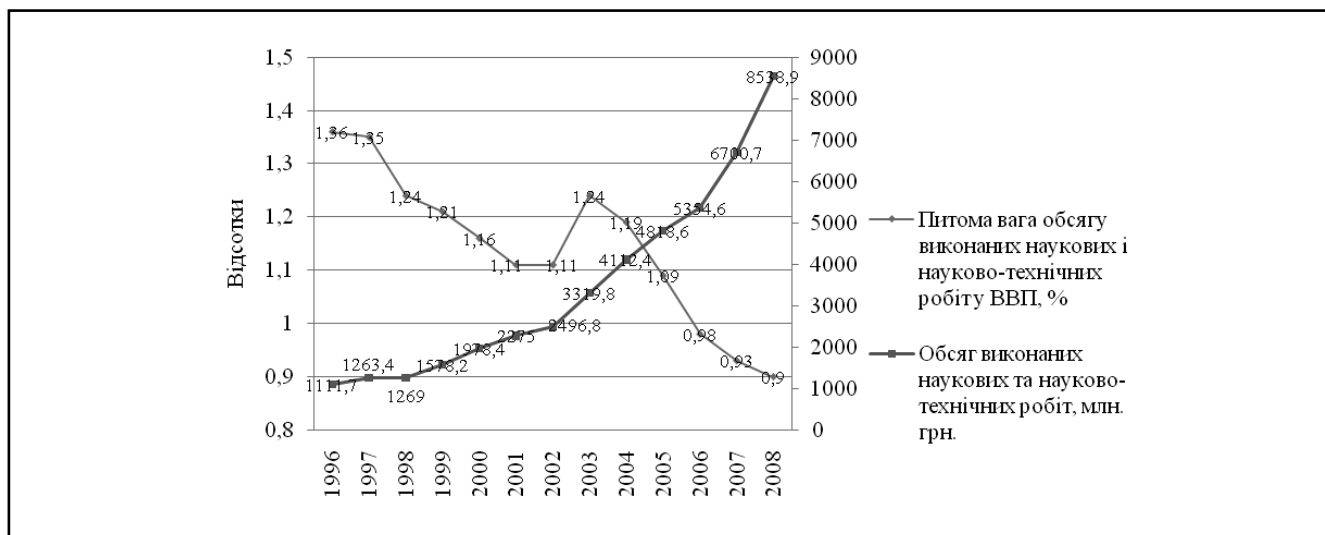

Рисунок 1. Динаміка виконання наукових та науково-технічних робіт в Україні

стичним сценарієм у 2006 році фінансування мало б становити 1,34% ВВП [1, с. 8]. Фактичні дані свідчать, що спроби переходу України на інноваційний шлях розвитку не мають очікуваного ефекту.

Для оцінки загального рівня інновативності економіки також можна використати наведені в роботі показники питомої ваги інноваційно активних підприємств, які протягом 2004–2009 років не перевищували значення 14,2% (2007). При цьому протягом 2004–2006 років 39% виробників країн – членів Євросоюзу займалися інноваційною діяльністю [3]. Суттєвість впливу інноваційної активності держави на рівень її економічного розвитку відображає загальна її конкурентоспроможність на міжнародному рівні. За даними досліджень конкурентоспроможності 133 держав світу [6, с. 13], Україна в 2008/2009 році посідала 72-ге місце, а прогнозне значення на 2010 рік становило 82-ге місце, при цьому інноваційна активність України, що як з одних показників також входить до складу загальної оцінки конкурентоспроможності, оцінюється 80 рядком, при цьому найближчі конкуренти в рейтингу – Гамбія, Гватемала, Шрі-Ланка та Перу [6, с. 15]. Аналізуючи зв'язок між інноваційною компонентою та загальною конкурентоспроможністю інших наведених у звіті країн можна дійти висновку про високу його щільність, а отже і про вирішальну роль інновацій як в розвитку економік країн світу, так і в визначенні ролі та місця держави в міжнародному співтоваристві.

Оцінку рівня фінансування необхідно провести як у відносному розмірі наукоємності ВВП, так і в абсолютному вартісному вираженні об'ємів фінансування науково-технічної сфери. Як свідчать дані таблиці, обсяги витрат на технологічні інновації в зазначеному періоді постійно зростають зі змінною позитивною динамікою, яка згідно з даними таблиці визначається збільшенням обсягу фінансування за рахунок власних коштів підприємств, оскільки питома вага останніх в загальному обсязі фінансування в середньому в досліджуваному періоді становить понад 70%.

При наявній позитивній динаміці зростання загального обсягу фінансування технологічних інновацій питома вага витрат на інновації в реальному обсязі ВВП несуттєво збільшилася з 0,97% у 2001 році до 1,26% у 2008 році, при цьому фінансування інновацій з державного бюджету має найбільше значення в досліджуваному періоді – 0,04% ВВП у 2008 році.

Щодо розподілення вказаних обсягів фінансування, то, як доводять дослідження багатьох авторів [7, с. 43; 8, с. 84], на підтримку галузей третього та четвертого технологічних укладів спрямовується понад 70% від загального обсягу бюджетного фінансування, при цьому паливна промисловість та чорна металургія отримують понад 50% бюджетних коштів. Так само в інвестуванні на зазначені уклади припадає 95% всіх інвестиційних ресурсів, при цьому питома вага виробленої продукції третього та четвертого укладів у загаль-

Обсяг та структура фінансування технологічних інновацій в Україні

Показник	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Загальна сума витрат, млн. грн.	1757,1	1971,4	3013,8	3059,8	4534,6	5751,6	6160	10850,9	11994,2	7949,9
У тому числі за рахунок коштів власних	1399,3	1654	2141,8	2148,4	3501,5	5045,4	5211,4	7999,6	7264	5169,4
державного бюджету	7,7	55,8	45,5	93	63,4	28,1	114,4	144,8	336,9	127
іноземних інвесторів	133,1	58,5	264,1	130	112,4	157,9	176,2	321,8	115,4	1512,9
інші джерела	217	203,1	562,4	688,4	857,3	520,2	658	2384,7	4277,9	1140,6
Питома вага всіх витрат у ВВП, %	1,03	0,97	1,33	1,14	1,31	1,30	1,13	1,51	1,26	0,87
в тому числі з держбюджету, %	0,005	0,03	0,02	0,03	0,02	0,01	0,02	0,02	0,04	0,01

ному обсязі як експорту, так і імпорту становить понад 60%. Залежність України від валютної виручки, отриманої від чорної металургії, хімії та суміжних галузей, підтвердив також Президент України в своєму щорічному посланні до Верховної Ради «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2002 році» [9], зазначивши, що втрата зовнішніх ринків, на які припадало 60% вітчизняного експорту галузей чорної металургії та хімічної промисловості, призвела до істотного уповільнення зростання ВВП, яке в 2008 році становило 102,1% порівняно з 106,7% у 2007 році. Наведені дані свідчать про посилення технологічної несумісності економіки України з розвиненими економіками країн Євросоюзу та світу, структурної деформованості галузей господарства в бік промисловості нижчих укладів, технології яких менш схильні до інновацій, а відтак маємо переважання у структурі експорту продукції відповідних укладів та подальше закріплення за Україною ролі держави – постачальника продукції первинної обробки з низьким вмістом доданої вартості.

Дослідження напрямів витрат на інноваційну діяльність певною мірою свідчать про їхнє збільшення за рахунок підвищення витрат на придбання машин, механізмів та програмного забезпечення, пов'язаного з упровадженням інновацій (рис. 2). Варто відмітити, що при загальному збільшенні як всієї суми витрат на інноваційну діяльність, так і суми витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення в середньому в 6 разів у 2008 році порівняно з 2001 роком, то витрати на придбання нових технологій збільшилися менш суттєво – в 3,4 раза, однак витрати на дослідження і розробки збільшилися в 7,3 раза, хоча в вартісному вимірюванні досягли лише 1243,6 млн. грн. у 2008 році.

При цьому зі зміною обсягів витрат на різні види інноваційної діяльності їх пропорційне співвідношення майже не змінювалося: в середньому 60% коштів витрачалося на

придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, 10% витрачається на дослідження та розробки, понад 3% спрямовується на придбання нових технологій, решта – на інші види інноваційних витрат, у тому числі на підготовку виробництва до впровадження інновацій.

На сучасному етапі розвитку економічних відносин України роль держави у стимулюванні інноваційних перетворень є вирішальною та має найбільший вплив як на структуру, так на розмір обсягів фінансування. Для об'єктивного відображення ефективності державної підтримки інноваційного розвитку економіки окрім дослідження наукоємності ВВП та обсягів фінансування інноваційних витрат з держбюджету необхідно дослідити механізми та державні установи, що створювалися для підтримки інноваційної моделі розвитку економіки.

Фактичне виконання державою своєї стимулюючої ролі в розвитку економіки на науково-технічних засадах можна визначити за кількістю та якістю впроваджених дієвих механізмів стимулювання інноваційної діяльності. Так, початковою редакцією Закону України «Про інноваційну діяльність» було передбачено різноманітні механізми пільгової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності: повного або часткового безвідсоткового кредитування інноваційних програм коштами держбюджету; повної чи часткової компенсації відсотків кредитним установам коштами держбюджету за кредитування інноваційних проектів; п'ятий розділ згаданого закону містив положення про пільгове оподаткування результатів інноваційної діяльності та особливий порядок митного обкладання для виконання пріоритетних інноваційних програм, що мали бути найсуттєвішими механізмами стимулювання інноваційної активності економіки України. Проте згідно із Законом України від 25.03.2005 р. №2505-IV всі норми щодо пільгового оподаткування та особливого митного режиму були виключені, при цьому дії

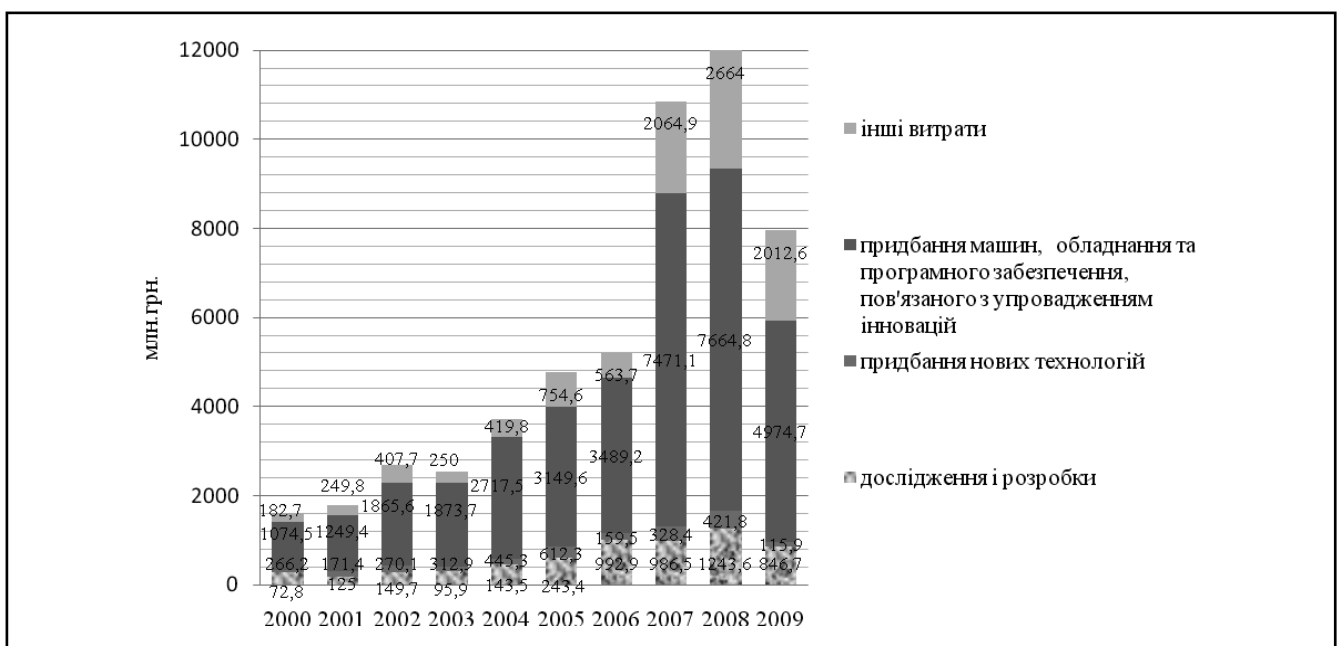

Рисунок 2. Структура інноваційних витрат в економіці України

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

відповідних статей було зупинено значно раніше – в 2003 та в 2004 році – відповідними законами про Державний бюджет України на відповідні роки.

Визначення ролі державних органів у стимулюванні інноваційних засад розвитку економіки України доцільно розпочати з хронологічного викладення їх реорганізацій. Так, у 1991 році було створено Комітет з питань науково-технічного прогресу, який у 1992 році було реорганізовано в Державний комітет з питань науки і технологій, а в 1995 році – в Державний комітет з питань науки, техніки і промислової політики. Для підняття рівня впливу держкомітету до рівня впливу міністерства в 1996 році було утворено Міністерство у справах науки і технологій, яке через високу на той час забюрократизованість механізмів взаємодій між різними міністерствами та відомствами було неспроможне виконувати покладені на нього функції, внаслідок чого було ліквідовано у 1998 році, при цьому його функції було розподілено між кількома відомствами Міністерства освіти та науки України, що серед потенційних позитивних наслідків мало очевидні негативні – як втрата певної частки централізованого державного впливу на інноваційний та науково-технічний розвиток України. Слід зазначити, що значний вплив на низьку ефективність діяльності всіх згаданих органів, а особливо МОНУ, здійснив недостатній, катастрофічно низький обсяг витрат на науку та інновації в Україні протягом згаданого часу, про що свідчать дані, наведені в цьому підрозділі. Внаслідок невирішеності питання ефективного стимулювання української економіки до інноваційного зростання було створено в 2005 році Державне агентство України з інвестицій та інновацій, що функціонує донині та має три підвідомчі організації: Національна мережа регіональних центрів інноваційного розвитку, Національний центр впровадження галузевих інноваційних програм та Державна інноваційна фінансово-кредитна установа. Однак жодні реорганізації державних органів з питань інновацій та зростаючі обсяги фінансування НДДКР державою не матимуть сенсу, якщо державна система підтримки інноваційної компоненти розвитку економіки буде і в подальшому будуватися без урахування функцій та принципів менеджменту з відсутністю високої ступені координації та взаємодії між окремими ланками цієї системи. На ступінь ефективності державної підтримки інноваційних перетворень економіки значною мірою впливає рівень консолідованості влади та ступінь плідності взаємодії різних політичних сил, що в останні роки є гальмуючим фактором у поступовому переходженні економіки на інноваційний тип розвитку.

Згідно з доповіддю голови Рахункової палати України В.К. Симоненка, науковими дослідженнями за державний кошт займаються 45 головних розпорядників бюджетних витрат, при цьому поряд з НАНУ та провідними міністерствами фундаментальними та прикладними дослідженнями в 2008 році займалися також Національна служба посередництва та примирення та Інспекція по контролю за цінами. До цього слід до-

дати, що за всі роки незалежності України було розроблено та прийнято до виконання близько 500 державних програм, проте жодна не була виконана в повному обсязі [10, с. 22]. Відтак очевидною є втрата контролю та неможливість координації державними структурами результатів досліджень. Наявна розбалансованість між намірами перебудови економічної системи на інноваційних засадах, визнанням термінової необхідності такої перебудови та фактичними заходами держави щодо стимулюючої фінансової та організаційної підтримки задекларованого механізму перебудови чітко визначилась на загальнодержавному рівні. Відтак, стан фінансування та підтримка інноваційної діяльності промислових підприємств регіону потребують детального дослідження на предмет наслідування вказаних тенденцій.

Рівень фінансування наукових, науково-технічних програм чинить значний вплив на ступінь ефективного використання інноваційного фактора розвитку промисловості регіону. На основі опрацювання значного масиву даних щодо динаміки зміни провідних показників інноваційної діяльності промисловості України було виявлено високу ступінь щільності взаємозв'язку між двома групами показників: загальним рівнем фінансування технологічних інновацій в Україні та обсягами реалізованої продукції (див. табл.).

На підставі даних таблиці побудовано криву (рис. 3), яка відображає динаміку змін обсягу фінансування інновацій залежно від обсягів виробленої продукції. Для дослідження впливу обсягу виробництва продукції на стан фінансування технологічних інновацій з використанням кореляційно-регресійного аналізу.

Наведений графік містить результати розрахунків рівняння ступеневої залежності, виконаної з використанням вбудованих можливостей Майстра побудови діаграм електронних таблиць MS Excel. Вибір серед всіх можливостей згладжування на користь ступеневого закономірності з точки зору характеру даних, що використовувались, оскільки, швидкість та періодичність виникнення вихідних даних є постійною та незмінною (данні щодо обсягів фінансування інновацій та реалізації продукції є щорічними, приведеними на одну загальну дату перше січня кожного року), а також інші типи трендів не дозволяють отримати коефіцієнт детермінації, вищий за наведений для ступеневого тренду (для експоненціального тренду коефіцієнт детермінації $R^2=0,9036$, логарифмічна апроксимація $R^2=0,8703$, лінійна – $R^2=0,9062$).

Вибір ступеневої апроксимації та згладжування дає найвищий коефіцієнт детермінації $R^2=0,9453$, оскільки він використовується як критерій адекватності моделі, бо є мірою пояснювальної сили незалежної змінної X , в якості якій в наведеній залежності є обсяг реалізованої продукції. Наближеність коефіцієнта детермінації до одиниці свідчить про високу щільність, суттєвість та не випадковість зв'язку між двома показниками [62, с. 57]. Значення коефіцієнта детермінації 0,9359 для побудованої залежності дозволяє дійти висновку про її адекватність дійсності. Варіація витрат на ін-

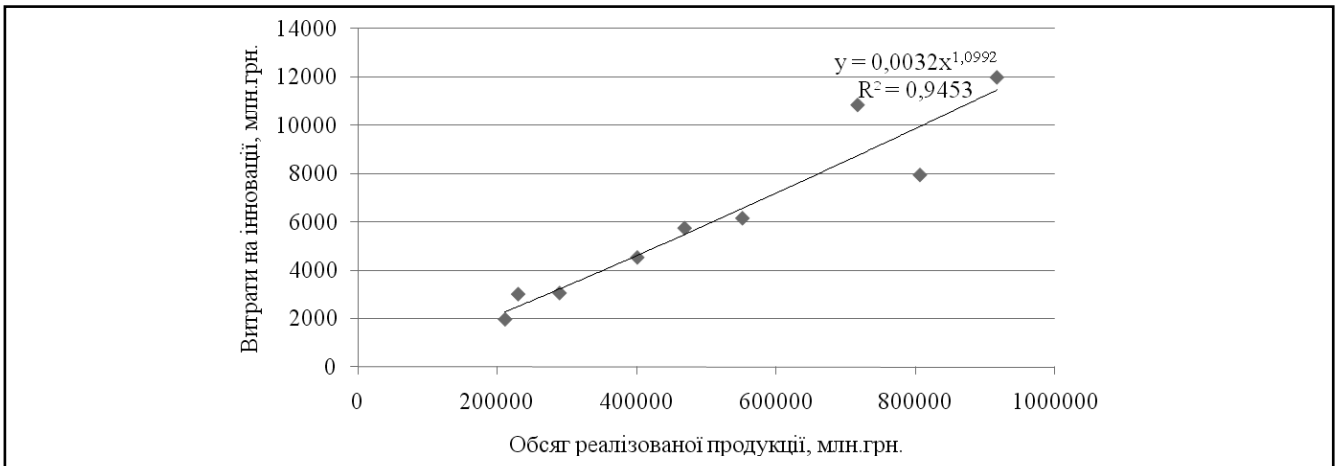

Рисунок 3. Залежність обсягів фінансування інновацій від обсягів реалізованої продукції протягом 2001–2009 років

новаційну діяльність на 94,53% пояснюється варіацією обсягів реалізованої продукції підприємствами України.

Проведена перевірка моделі на адекватність початковим статистичним даним за допомогою критерію Фішера з надійністю $P=0,95$ підтверджує можливість її застосування для економічного аналізу та прогнозування.

Отриманий коефіцієнт пропорційності $k=0,0032$ свідчить про тенденцію до зростання витрат на інновації при збільшенні обсягів реалізованої продукції та про відповідні пропорції цього зростання.

Доведений щільний зв'язок між обсягами реалізованої продукції та фінансуванням технологічних інновацій можна пояснити високою часткою в загальній структурі фінансування власних коштів підприємств, а відтак фінансування за рахунок власних коштів доцільно тільки тоді, коли вироблена продукція, товари чи послуги реалізовані на ринку. В той же час можна стверджувати і про наявну обернену залежність між досліджуваними показниками, оскільки моральне та фізичне старіння продукції або технології та обладнання, на якому вона виготовляється, при відсутності або зниженні фінансування його оновлення, призводить до втрати конкурентоспроможності цієї продукції на ринку, відповідно при падінні попиту на таку продукцію обсяги її реалізації знижуються.

Висновки

Реалізація інноваційної стратегії економічного розвитку має ґрунтуватися на створенні ефективної системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності з використанням всієї різноманітності вітчизняних та закордонних джерел фінансування, доведення обсягів фінансування до необхідних для досягнення цілей інноваційної діяльності, ліквідації диспропорцій та дискримінації в переважному фінансуванні галузей низько технологічних укладів, введення діє-

вих податкових механізмів стимулювання інноваційно-активних підприємств, підвищення рівня консолідованості влади та ступені плідності взаємодії різних політичних сил.

Література

1. Яцків Я.С. Науково-технологічна сфера України. Загальностатистичні дані та спроба передбачення / Яцків Я.С. // Електронне джерело – режим доступу – http://www.nas.gov.ua/rnk/pages/nauci/docs/yatskiv_ntsu.doc
2. Морозов Ю.П. Інноваційний менеджмент: Учеб. посібник / Морозов Ю.П.: ННГУ, 1997. – 319 с.
3. Електронне джерело – Eurostat – 1 EU R&D spending unchanged in 2007 – режим доступу – http://cordis.europa.eu/era/3percent_en.html
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 17.11.2005 р. // Електронний ресурс – режим доступу – www.osvita.org.ua
5. Гусев В.О. Інноваційна діяльність в Україні в світових координатах розвитку / Гусев В.О. // Статистика України. – 2003. – №3. – С. 43.
6. Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы. Очерк из социальной истории Англии / Туган-Барановский М.И. – С.–Пб.: Издание О.Н. Поповой, 1990. – 335 с.
7. Осецький В.Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / Осецький В.Л., Затонацька Т.Г. // Фінанси України. – 2006. – №7. – С. 38–49.
8. Україна в 2007 році: внутрішнє та зовнішнє становище та перспективи розвитку: Експертна доповідь. – К.: НІСД, 2007. – 264 с.
9. Щорічне послання президента України Віктора Ющенка «Про внутрішнє та зовнішнє становище України» від 31.03.2009 р.
10. Семиноженко В.П. Доповідь голови розрахункової палати України / Семиноженко В.П. // Інвестиції та інноваційний розвиток: науково-практичний бюлетень. – 2009. – №3. – С. 21–22.